DUBBA · OYSS HAZIRLIK **CEVAP ANAHTARI**

10. Sınıf Felsefe Dersi 1. Dönem 1. Ortak Yazılı Sınavı · Senaryo 2

Süre: 40 dakika · Her sorunun puanı yanında yazılıdır.

Anahtar ve sorular çevrim içi

10. Sınıf Felsefe · 1. Dönem 1. Ortak Yazılı (Senaryo 2)

1. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Tren Penceresinden Sorular

Ece, uzun bir tren yolculuğu boyunca aklına gelen soruları defterine not etmiştir:

1. Bu köprünün uzunluğu kaç metredir?
2. Bir insan geçmişine ait bütün anılarını yitirirse yine aynı kişi olmaya devam eder mi?
3. Mutluluk, herkes için aynı şeyi mi ifade eder?
4. Bu sabah istasyonda kaç yolcu trene bindi?
5. Bir toplumda bireysel çıkarlar mı yoksa ortak iyilik mi öncelikli olmalıdır?
6. Demir, ısıtıldığında genleşir mi?

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1.1. Defterdeki soruların her birini felsefi soru ise ✓, değilse X ile işaretleyiniz. ✓ ile işaretlediğiniz her soru için felsefi soruların özelliklerinden birini ve sorunun bu özelliği taşıdığını gösteren gerekçenizi tabloya yazınız. Her satırda farklı bir özellik kullanınız.

Soru	✓ / X (6x1 Puan)	Özellik (3x1 Puan)	Gerekçe (3x2 Puan)
1			
2			
3			
4			
5			
6			

1.2. Defterdeki 4 numaralı soruyu, istasyon ve yolcular konusundan ayrılmadan felsefi soru niteliği taşıyacak biçimde yeniden yazınız. Yazdığınız soruyu 4 numaralı sorudan ayıran farkı kısaca açıklayınız.

2. Aşağıdaki söyleşiyi okuyunuz.

Cesaret Üzerine Bir Söyleşi

Okul radyosunun "Düşünce Saati" programında öğrenci Arda ile felsefe öğretmeni Nevin Hanım konuşmaktadır.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Nevin Hanım: Arda, bu hafta programı neden "cesaret" kavramına ayırmak istedin?

Arda: Geçen hafta yangın tatbikatında alarm çalınca hiç duraksamadan en yakın çıkışı seçtim ve arkadaşlarımı oraya yönlendirdim. Herkes bana "Ne cesursun!" dedi. O an, her gün kullandığım bu sözcüğe ilk kez şaşkınlıkla baktım; sıradan bir kelime birden çözülmeyi bekleyen bir bilmeceye dönüştü.

Nevin Hanım: Sonra ne yaptın?

Arda: Kendi düşünme biçimimi gözden geçirdim. Cesareti neden hep korkusuzlukla bir tuttuğumu, bu kanıya nasıl vardığımı yeniden düşündüm.

Nevin Hanım: Bir sonuca ulaştın mı?

Arda: Bir yanda "Cesaret, hiç korku duymamaktır." diyordum; öte yanda korktuğunu açıkça söyleyen itfaiyecilere de cesur diyordum. Bu iki düşünce bir arada duramazdı, birinden vazgeçmem gerekiyordu. Şimdi cesaretin korkuya rağmen doğru olanı yapmak olabileceğini düşünüyorum.

Nevin Hanım: Düşünce tarihinde de bu kavram tek seferde açıklanmadı. Bir düşünürün cesaret tanımını kendisinden sonra gelenler eleştirdi, eksiklerini gösterdi ve geliştirdi; her yeni görüş öncekilerin üzerine kuruldu.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

2.1. Söyleşide felsefi düşüncenin dört özelliği öne çıkmaktadır. Bu özellikleri ve her birini hangi ifadeye dayanarak belirlediğinizi tabloya yazınız.

Özellik (4x2 Puan)	Gerekçe (4x2 Puan)

2.2. Arda'nın tatbikat sırasında çıkışı seçerken kullandığı düşünme biçimini adlandırınız. Bu düşünme biçiminin, Arda'nın daha sonra cesaret kavramı üzerine yürüttüğü felsefi düşünmeden farkını açıklayınız.

3. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Gençlik Panelinden Notlar

Bir ilçe belediyesinin düzenlediği "Gençlik ve Toplum" panelinde konuşan bir felsefe öğretmeni şunları söylemiştir:

> *"Bugün gençlerin önemli bir bölümü, sosyal medyada gördükleri içerikleri doğruluğunu araştırmadan paylaşıyor. Okul ve mahalle toplantılarında karşı görüşü dinlemek yerine susturmaya çalışanlar az değil. Bir kısmımız da önceki kuşakların düşünce birikimini 'eskidi' diyerek okumadan bir kenara bırakıyor ve her tartışmaya sıfırdan başlıyor. Ortak kararlar alabilmemiz, birlikte yaşayabilmemiz ve geçmişten devraldığımız birikimi büyütebilmemiz için bu sorunları aşmamız gerekiyor. Kanımca felsefe, her birine farklı bir kapıdan çözüm sunuyor."*

Panel sunumunda felsefenin şu üç toplumsal işlevi başlık olarak verilmiştir:

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

- **İşlev A:** Eleştirel ve sorgulayıcı bir düşünme kültürü oluşturma
- **İşlev B:** Farklı görüşler arasında diyalog ve ortak zemin kurma
- **İşlev C:** Bilgi birikiminin kuşaklar arasında aktarılmasını ve geliştirilmesini sağlama

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

3.1. Konuşmacının dile getirdiği her toplumsal sorunu, ona çözüm sunan işlevle eşleştirerek tabloya yazınız. Her işlev yalnızca bir sorunla eşleşir.

Toplumsal Sorun	Eşleşen İşlev (3x2 Puan)
İçerikleri araştırmadan paylaşmak	
Karşı görüşü susturmaya çalışmak	
Önceki kuşakların birikimini okumadan dışlamak	

3.2. Üç işlevden birini seçiniz. Seçtiğiniz işlevin, eşleştiği toplumsal sorunu nasıl çözebileceğini felsefenin toplumsal işlevi açısından gerekçelendirerek açıklayınız.

4. Aşağıdaki metni okuyunuz.

İki Sis, Bir Sözcük

Bir dil araştırmacısı, dağlık bir bölgede yaşayan küçük bir topluluğun iki farklı sis türüyle karşılaştığını gözlemlemiştir: Biri sabah güneş doğmadan vadiye çöken, neme doymuş, ağır ve hareketsiz sis; diğeri ise öğle saatlerinde rüzgârla birlikte hareket eden, ince ve saydam sis. Topluluk üyeleri bu iki durumu farklı biçimlerde yaşadıklarını söylemelerine karşın ikisi için de tek bir sözcük kullanmaktadır. Araştırmacı, uzun gözlemler sonunda iki sis arasındaki farkı önce kendi zihninde netleştirmiş, ardından bu ayrımı karşılayan yeni bir sözcük türetip topluluğa öğretmiştir. Sözcüğü öğrenen topluluk üyeleri, artık iki sisi yalnızca yaşarken değil konuşurken ve düşünürken de birbirinden ayrı ele aldıklarını ifade etmiştir.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

4.1. Topluluk üyelerinin yeni sözcüğü öğrenmeden önceki ve öğrendikten sonraki zihinsel süreçlerini, dilin düşünmeye etkisi açısından karşılaştırarak açıklayınız.

4.2. Düşünme ile dil arasındaki ilişkiye dair aşağıda üç görüş verilmiştir:

- **Görüş 1:** Dil ile düşünme özdeştir; dil yoksa düşünme de gerçekleşemez.
- **Görüş 2:** Dil, düşünmeden bağımsız bir araçtır; yalnızca var olan düşünceleri dile getirip paylaşmaya yarar.
- **Görüş 3:** Dil ile düşünme birbirini etkiler ancak biri ötekine indirgenemez.

Metindeki gözlemin her görüşü destekleyip desteklemediğini tabloya yazınız ve kararınızı metindeki bir durumla gerekçelendiriniz.

Görüş	Destekler / Desteklemez (3x1 Puan)	Gerekçe (3x3 Puan)
Görüş 1		
Görüş 2		
Görüş 3		

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

5. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Konsey Tutanağı

Bir okulun öğrenci konseyi, yıl sonu toplantısında farklı gündem maddelerini tartışmıştır. Toplantı tutanağından alınan sekiz ifade aşağıdadır.

1. Bu yıl okul bahçesine toplam dört yeni bank yerleştirildi.
2. Acaba gelecek yıl kültür gezileri daha sık düzenlenebilir mi?
3. Keşke spor turnuvası daha erken başlasaydı!
4. Okul koridorlarındaki ilan panoları bilgilendirici ve düzenlidir.
5. Lütfen toplantı salonunu kullandıktan sonra temiz bırakınız.
6. Okul kütüphanesi geçen dönem her gün en az otuz öğrenciye hizmet verdi.
7. Müzik kulübünün hazırladığı konser, öğrencilerin tamamı tarafından beğenildi.
8. Okul kantininde bu yıl hiçbir ürünün fiyatı artırılmadı.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

5.1. Tutanaktaki ifadeleri önerme olan ve önerme olmayan diye ayırarak numaralarını tabloya yazınız. Önerme olan ifadeler arasından bileşik önermeyi ve olumsuz önermeyi ayrıca belirtiniz.

Önerme Olan (5x1 Puan)	Önerme Olmayan (3x1 Puan)	Bileşik Önerme (2 Puan)	Olumsuz Önerme (2 Puan)

5.2. Aşağıda dört akıl ilkesinin tanımı verilmiştir:

- **A:** Yeterli bir neden gösterilmeden hiçbir yargı doğru kabul edilemez.
- **B:** Bir akıl yürütmenin başında bir terime hangi anlam verildiyse sonuna kadar o anlamda kullanılır.
- **C:** Bir yargı ya doğrudur ya yanlıştır; bu ikisinin dışında bir seçenek yoktur.
- **D:** Bir yargı aynı anda hem doğru hem yanlış olamaz.

Her tanımın ait olduğu ilkenin adını tabloya yazınız. Her ilke için konsey toplantısının konularından (bahçe, kütüphane, konser, kantin, spor turnuvası) yararlanarak o ilkeyi yansıtan bir örnek cümle kurunuz.

Tanım	İlkenin Adı (4x1 Puan)	Örnek Cümle (4x1 Puan)
A		
B		
C		
D		

Puanlama anahtarı ve örnek cevaplar Dubba'nın hazırladığı örneklerdir; resmî değerlendirme ölçütleri ODSGM ve okulun tarafından belirlenir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Soru – Öğrenme Çıktısı – Beceri

Soru	Öğrenme çıktısı	Beceri
1	FEL.10.1.1. Felsefenin anlamını, gelişim sürecini ve işlevini sorgulayabilme	KB2.8. Sorgulama
2	FEL.10.1.1. Felsefenin anlamını, gelişim sürecini ve işlevini sorgulayabilme	SBAB13.2. Felsefi Derinlemesine Düşünme
3	FEL.10.1.1. Felsefenin anlamını, gelişim sürecini ve işlevini sorgulayabilme	KB2.4. Çözümleme
4	FEL.10.2.1. Düşünme ve dil ilişkisini yapılandırabilme	KB2.13. Yapılandırma — KB2.13.SB1. Mevcut olay/konu/durumu inceleyerek nedensel ilişkiler ortaya koymak
5	FEL.10.2.2. Mantığın temel kavramlarını ve argümantasyon sürecini yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama

Puanlama Tablosu

1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2	5.1	5.2	Toplam
15	5	16	4	6	14	8	12	12	8	100

Çözümler ve Puanlama Anahtarı

1.1. TAM PUAN (15 PUAN)

Dağılım: işaret 6x1 + özellik 3x1 + gerekçe 3x2 = 6 + 3 + 6.

Beklenen cevap:

Soru	✓ / X	Özellik	Gerekçe
1	X	—	—
2	✓	Kavramsal derinlik ve öze yönelim	"Kişi" ya da "kimlik" kavramının özünü, neye dayandığını (anılara mı, başka bir şeye mi) soruşturur.
3	✓	Evrensellik	Mutluluk, zamandan ve yerden bağımsız olarak bütün insanları ilgilendiren temel bir insanlık durumudur.
4	X	—	—
5	✓	Kurucu/yönlendirici olma	Verilecek cevap, toplum düzeni, hak ve ödevler gibi alt soruları ve kişinin dünya görüşünü şekillendirir.
6	X	—	—

Kabul edilen başka eşleşmeler: Her felsefi soruya, kitaptaki beş özellikten (kavramsal derinlik ve öze yönelim, açıklık/açık uçluluk, evrensellik, kurucu/yönlendirici olma, tutarlı olma) soruya gerçekten uyan ve gerekçesi o soruyla ilişkilendirilen her özellik kabul edilir. Örnekler: 2 için "tutarlı olma" (soru kişisel kimlik düzeyinde, anılar ve bilincin sürekliliği çerçevesinde tutarlı biçimde sorulmuştur); 3 ya da 5 için "açıklık/açık uçluluk" (tek ve kesin cevabı yoktur, farklı düşünürler farklı ve tutarlı cevaplar verebilir); 2 için "evrensellik". Aynı özellik iki satırda kullanılırsa yalnız birine puan verilir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

KISMİ PUAN: Yanlış işaretlenen ya da boş bırakılan her soru için 1 puan eksik verilir. Özellik ve gerekçe hücreleri yalnız doğru ✓ işaretlenmiş 2, 3 ve 5 numaralı sorularda değerlendirilir (bağımlı puan kuralı); felsefi olmayan bir soruya ✓ konup özellik yazılırsa bu satıra işaret puanı da özellik puanı da verilmez. Yanlış ya da eksik her özellik için 1 puan, soruyla ilişkilendirilmemiş ya da eksik her gerekçe için 2 puan eksik verilir; özellik doğru, gerekçe yalnız özelliğin tanımını tekrar edip soruya bağlanmıyorsa gerekçeye 1 puan verilir. Özellik yazılmadan yazılan gerekçeye puan verilmez.

SIFIR PUAN: Tablo boş bırakılmışsa ya da işaretlerin tamamı yanlışsa ve özellik–gerekçe hücrelerinde puan alacak bir cevap yoksa 0 puan verilir.

1.2. TAM PUAN (5 PUAN)

Dağılım: felsefi soru 3 + fark açıklaması 2.

Örnek cevap: "Her gün aynı istasyondan trene binen insanları oraya götüren şey zorunluluk mudur, yoksa kendi özgür seçimleri midir?" 4 numaralı soru sayılarak kesin biçimde cevaplanabilen, belirli bir yere ve zamana bağlı olgusal bir sorudur. Yeni soru ise özgürlük ve zorunluluk kavramlarının özünü sorgular, tek ve kesin bir cevabı yoktur ve belirli bir istasyonla sınırlı kalmayıp bütün insanları ilgilendirir.

Kabul edilenler: İstasyon, yolcu, yolculuk ya da kalabalık konusuna bağlı kalan ve kitaptaki felsefi soru özelliklerinden en az birini taşıyan her özgün soru (ör. "Bir kalabalığın içinde bulunmak, insanın yalnız olmadığı anlamına gelir mi?", "Sürekli yer değiştiren bir insan, yolculuğun sonunda aynı insan mıdır?"). Fark açıklamasında 4 numaralı sorunun kesin/ölçülebilir cevabı ya da yer–zamanla sınırlılığı ile yeni sorunun açık uçluluğu, kavrama yönelmesi ya da evrenselliği karşılaştırılmalıdır.

KISMİ PUAN: Soru felsefi nitelik taşıyor ancak istasyon ve yolcular konusundan tamamen kopuksa soruya 1 puan verilir. Fark açıklamasında yalnız yeni sorunun özelliği yazılıp 4 numaralı soruyla karşılaştırma yapılmamışsa açıklamaya 1 puan verilir. Yazılan soru felsefi değilse (ör. "İstasyonda kaç bekleme salonu vardır?") açıklamaya da puan verilmez (bağımlı puan kuralı).

SIFIR PUAN: Yazılan soru felsefi soru değilse, 4 numaralı soru aynen ya da sözcük değiştirilerek tekrar edilmişse ya da cevap boşsa 0 puan verilir.

2.1. TAM PUAN (16 PUAN)

Dağılım: özellik 4x2 + gerekçe 4x2.

Beklenen cevap:

Özellik	Gerekçe
Hayret etme	Arda, her gün kullandığı "cesaret" sözcüğüne ilk kez şaşkınlıkla bakmış; alışılmış bir kelime onun için anlam arayışı gerektiren bir bilmeceye dönüşmüştür.
Refleksif olma	Arda, cesareti neden korkusuzlukla bir tuttuğunu ve bu kanıya nasıl vardığını yeniden düşünmüştür; bu, düşünme üzerine düşünmedir.
Tutarlı olma	Arda, "Cesaret hiç korku duymamaktır." düşüncesiyle korkan itfaiyecilere cesur demesinin çeliştiğini fark edip birinden vazgeçmiştir; düşünceler arasında çelişki bulunmaması aranmıştır.
Yığılımlı ilerleme (kümülatiflik)	Nevin Hanım'ın sözüne göre bir düşünürün cesaret tanımı sonrakilerce eleştirilip geliştirilmiş, her görüş öncekilerin üzerine kurulmuştur.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Satırların sırası önemli değildir. Hayret etme satırında "merak etme", refleksif olma satırında "sorgulama" ya da "şüphe etme" yazılırsa özellik puanı verilmez; çünkü gösterilen ifadeler bu özelliklerin tanımına (öğrenme isteğiyle araştırma; problemi fark edip soru sorma; doğru kabul edileni dayanaklarıyla sorgulama) değil yukarıdaki özelliklere denk gelir. Söyleşide başka bir özelliğe (ör. rasyonel olma) ayrı ve açık bir dayanak gösterilirse o satır kabul edilir.

KISMİ PUAN: Doğru her özellik için 2 puan, söyleşideki ilgili ifadeye dayanan doğru her gerekçe için 2 puan verilir. Gerekçe söyleşiye dayanmadan yalnız özelliğin tanımını veriyorsa 1 puan verilir. Özellik yanlışsa ya da yazılmamışsa o satırın gerekçesine puan verilmez (bağımlı puan kuralı). Aynı özellik iki satıra yazılırsa ikinci satır puan almaz.

SIFIR PUAN: Tablo boşsa, dört özelliğin hiçbiri doğru değilse ya da cevaplar söyleşiyle ilgisizse 0 puan verilir.

2.2. TAM PUAN (4 PUAN)

Dağılım: düşünme biçimi 1 + fark 3.

Beklenen cevap: Arda tatbikatta **pratik düşünmeyi** kullanmıştır. Pratik düşünme, o anki somut bir ihtiyacı karşılamaya ve hızla bir sonuca (güvenli çıkışa) ulaşmaya yöneliktir. Arda'nın sonraki düşünmesi ise felsefidir: Amacı yalnız bir sonuca ulaşmak değil "cesaret" kavramının anlamını açıklığa kavuşturmak, görüşlerini gerekçelendirmek ve doğru kabul ettiği düşünceyi yeniden sorgulamaktır.

KISMİ PUAN: Düşünme biçimi doğru adlandırılmış, fark yalnız tek taraflı (yalnız pratik düşünmenin ya da yalnız felsefi düşünmenin özelliği) yazılmışsa farka 1 puan verilir. Fark doğru açıklanmış ancak söyleşiyle (tatbikat ve cesaret kavramı) ilişkilendirilmemişse farka 2 puan verilir. Düşünme biçimi yanlış adlandırılmışsa (ör. "yaratıcı düşünme") fark açıklamasına puan verilmez (bağımlı puan kuralı).

SIFIR PUAN: Düşünme biçimi adlandırılmamışsa ya da yanlışsa, cevap söyleşiyle ilgisizse ya da boşsa 0 puan verilir.

3.1. TAM PUAN (6 PUAN)

Dağılım: 3 hücre x 2 puan.

Beklenen cevap:

Toplumsal Sorun	Eşleşen İşlev
İçerikleri araştırmadan paylaşmak	A
Karşı görüşü susturmaya çalışmak	B
Önceki kuşakların birikimini okumadan dışlamak	C

Öğretmen için gerekçe: Araştırmadan paylaşmak, bilginin doğrudan kabul edilmesidir; çözümü eleştirel ve sorgulayıcı düşünme kültürüdür (A). Susturmak, diyaloğun reddidir; çözümü farklı görüşler arasında ortak zemin kurmaktır (B). Önceki kuşakların birikimini okumadan bırakmak, birikimin aktarılmasını ve geliştirilmesini keser; çözümü C'dir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

KISMİ PUAN: Doğru her eşleştirme için 2 puan verilir; yanlış ya da boş her hücre için 2 puan eksik verilir. Bir işlev birden çok hücreye yazılmışsa yalnız doğru olduğu hücrede puan alır.

SIFIR PUAN: Hiçbir hücre doğru eşleştirilmemişse ya da tablo boşsa 0 puan verilir.

3.2. TAM PUAN (14 PUAN)

Ölçütler:

1. Seçilen işlev açıkça belirtilmiştir. (2 puan)
2. Seçilen işlev, paneldeki eşleştiği sorunla bağlantılı olarak ele alınmıştır. (4 puan)
3. Felsefenin bu sorunu nasıl çözdüğü toplumsal işlev açısından gerekçelendirilmiştir; "felsefe yararlıdır" gibi genel bir ifadeyle yetinilmemiştir. (5 puan)
4. Açıklama iç tutarlılık taşır; gerekçe seçilen işlevle çelişmez. (3 puan)

Örnek cevap (İşlev A): İşlev A'yı seçiyorum. İçerikleri araştırmadan paylaşmak, bilgiyi doğruluğunu ve dayanağını sormadan kabul etmekten kaynaklanır. Felsefe, bilgilerin doğrudan kabul edilmeyip değerlendirilmesini ve doğru kabul edilenlerin dayanaklarının araştırılmasını öğretir. Bu tutum toplumda yaygınlaştığında insanlar bir içeriği paylaşmadan önce kaynağını ve gerekçesini sorgular; böylece yanlış bilginin yayılması azalır, toplum ortak kararlarını daha sağlam bilgilere dayandırır.

Örnek cevap (İşlev B): İşlev B'yi seçiyorum. Karşı görüşü susturmak, farklı bakış açılarını dinlemek yerine tek bir görüşü dayatmaktır. Felsefe, görüşlerin gerekçeleriyle ortaya konduğu ve karşı görüşlerin de dinlenip değerlendirildiği bir tartışma ortamı kurar. Bu kültür yerleştiğinde insanlar susturmak yerine gerekçe sunmayı ve karşı tarafın gerekçesini tartmayı öğrenir; ortak zemin bulunur ve birlikte karar alınabilir.

Örnek cevap (İşlev C): İşlev C'yi seçiyorum. Önceki kuşakların düşüncelerini okumadan bırakmak, her tartışmayı sıfırdan başlatır ve aynı hataların tekrarına yol açar. Felsefe, geçmişteki düşüncelerin eleştirilip geliştirilerek ilerlediği bir etkinliktir; bu birikimi okuyup tartışan bir toplum hem geçmişten öğrenir hem de onu aşan yeni görüşler üretir.

KISMİ PUAN: Her ölçüt ayrı değerlendirilir. İşlev adı yazılmamış ancak açıklama işlevlerden birine açıkça karşılık geliyorsa ölçüt 1 için 2 puan eksik verilir. Panelde dile getirilen sorunla bağlantı kurulmamışsa ölçüt 2 için 4 puan eksik verilir. Gerekçe yüzeysel kalmışsa (çözümün nasıl gerçekleştiği yazılmamışsa) ölçüt 3 için 3 puan, gerekçe hiç yoksa 5 puan eksik verilir. Açıklamanın bir bölümü seçilen işlevle çelişiyorsa ölçüt 4 için 3 puan eksik verilir.

SIFIR PUAN: Açıklama hiçbir işleve karşılık gelmiyorsa, yalnız "felsefe topluma yararlıdır" gibi gerekçesiz bir cümle yazılmışsa ya da cevap boşsa 0 puan verilir.

4.1. TAM PUAN (8 PUAN)

Dağılım: sözcükten önce 4 + sözcükten sonra 4.

Beklenen cevap: Sözcükten **önce** topluluk üyeleri iki sisi farklı biçimlerde yaşamaktadır; yani deneyim ve bir ölçüde düşünme vardır. Ancak iki durumu karşılayan ayrı kavramlar olmadığından bu ayrım dilde somutlaşamaz; üyeler iki sisi düşünürken ve konuşurken tek bir sözcüğün altında toplar, ayrımı düzenli biçimde düşünemez ve başkalarına aktaramaz. Sözcük öğrenildikten **sonra** ayrım bir kavrama kavuşmuş, düşünce somutlaşmış ve dışa vurulabilir hâle gelmiştir. Üyeler iki sisi artık düşünürken de birbirinden ayırmaktadır. Dil, düşünmeyi düzenlemiş, geliştirmiş ve zenginleştirmiştir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

KISMİ PUAN: Her aşama ayrı değerlendirilir. "Önce" aşamasında kavram eksikliği ile düşüncenin somutlaşamaması arasındaki bağ kurulmadan yalnız durum betimlenmişse bu aşamaya 2 puan verilir. "Sonra" aşamasında değişim yazılmış ancak dilin düşünmeyi geliştirdiği/somutlaştırdığı belirtilmemişse bu aşamaya 2 puan verilir. Yazılmayan aşamaya puan verilmez.

SIFIR PUAN: Dil ile düşünme ilişkisine hiç değinilmemişse, yalnız "iki sis birbirinden farklıdır" gibi metni betimleyen bir cevap yazılmışsa ya da cevap boşsa 0 puan verilir.

4.2. TAM PUAN (12 PUAN)

Dağılım: karar 3x1 + gerekçe 3x3.

Beklenen cevap:

Görüş	Karar	Gerekçe
Görüş 1	Desteklemez	Topluluk üyeleri sözcük yokken de iki sisi farklı yaşamış; araştırmacı da ayrımı sözcüğü türetmeden önce zihninde netleştirmiştir. Demek ki düşünme dilden önce de bir ölçüde vardır; ikisi özdeş değildir.
Görüş 2	Desteklemez	Yeni sözcük, üyelerin yalnız konuşmasını değil düşünmesini de değiştirmiş; iki sisi düşünürken ayırmaya başlamışlardır. Dil, yalnız var olan düşünceyi aktaran bir araç olarak kalmamış, düşünmeyi geliştirmiştir.
Görüş 3	Destekler	Araştırmacının düşüncesi yeni bir sözcük doğurmuş (düşünme dili etkilemiş), sözcük de topluluğun düşünmesini geliştirmiştir (dil düşünmeyi etkilemiştir). Etki iki yönlüdür; sözcükten önce de deneyim ve düşünme bulunduğu için biri ötekine indirgenemez.

KISMİ PUAN: Doğru her karar için 1 puan verilir. Gerekçe metindeki ilgili durumu (sözcükten önceki deneyim, araştırmacının ayrımı önce düşünmesi, sözcükten sonra düşünmenin değişmesi) gösterip görüşle ilişkilendiriyorsa 3 puan; görüşle ilişkilendirilmiş ancak metinden bir durum gösterilmemişse 1 puan verilir. Görüş 3'ün gerekçesinde etkinin yalnız bir yönü (yalnız dil→düşünme ya da yalnız düşünme→dil) gösterilmişse 2 puan verilir. Karar yanlışsa o satırın gerekçesine puan verilmez (bağımlı puan kuralı).

SIFIR PUAN: Üç kararın üçü de yanlışsa, gerekçeler metinle ilgisizse ya da tablo boşsa 0 puan verilir.

5.1. TAM PUAN (12 PUAN)

Dağılım: önerme olan 5x1 + önerme olmayan 3x1 + bileşik önerme 2 + olumsuz önerme 2.

Beklenen cevap:

Önerme Olan	Önerme Olmayan	Bileşik Önerme	Olumsuz Önerme
1, 4, 6, 7, 8	2, 3, 5	4	8

Öğretmen için gerekçe: 1, 4, 6, 7 ve 8 doğru ya da yanlış olduğu tartışılabilen bir yargı bildirir; önermenin doğru olup olmaması (ör. 7'deki "tamamı" iddiası) önerme olmasını değiştirmez. 2 soru, 3 dilek, 5 emir cümlesidir; doğru ya da yanlış denemez. 4, "ve" bağlacıyla iki yargı içerir ("Panolar bilgilendiricidir." ve "Panolar düzenlidir."). 8'in yüklemi olumsuzdur ("artırılmadı").

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

KISMİ PUAN: "Önerme Olan" ve "Önerme Olmayan" sütunlarında doğru yazılan her numara için 1 puan verilir; yanlış sütuna yazılan her numara için ayrıca 1 puan eksik verilir (sütun puanı sıfırın altına inmez). Bileşik ve olumsuz önerme sütunları yalnız o numara "Önerme Olan" sütununda doğru yer alıyorsa puanlanır (bağımlı puan kuralı). Bileşik ya da olumsuz önerme sütununa birden çok numara yazılmışsa ve biri doğruysa o sütuna 1 puan verilir.

SIFIR PUAN: Tablo boşsa ya da önerme olan–olmayan ayrımında hiçbir numara doğru yerleştirilmemişse 0 puan verilir.

5.2. TAM PUAN (8 PUAN)

Dağılım: ilke adı 4x1 + örnek cümle 4x1.

Beklenen cevap:

Tanım	İlkenin Adı	Örnek Cümle (olası)
A	Yeter-sebep ilkesi	"Bankların alındığını gösteren bir belge sunulmadan 'Bahçeye dört yeni bank yerleştirildi.' yargısı doğru kabul edilemez."
B	Özdeşlik ilkesi	"Toplantının başında 'üye' sözcüğüne 'konseyde oy hakkı olan öğrenci' anlamı verildiyse tutanağın sonuna kadar 'üye' bu anlamda kullanılmalıdır." ya da "Konser, konserdir."
C	Üçüncü hâlin imkânsızlığı ilkesi	"Spor turnuvası ya bu dönem başlamıştır ya da başlamamıştır."
D	Çelişmezlik ilkesi	"'Kütüphane bugün açıktır.' yargısı doğruysa 'Kütüphane bugün açık değildir.' yargısı aynı anda doğru olamaz."

KISMİ PUAN: Doğru her ilke adı için 1 puan, o ilkeyi doğru yansıtan her örnek cümle için 1 puan verilir. Konsey toplantısının konularına dayanmayan ama ilkeyi doğru yansıtan cümlelerden en fazla ikisine puan verilir. İlke adı yanlışsa ya da boşsa o satırın örnek cümlesine puan verilmez (bağımlı puan kuralı). Kitaptaki örneklerin aynısı ("Ali, Ali'dir.", "İnsan, insandır.", kuş ve hamsi örnekleri, "Evren ya vardır ya yoktur.") cümle puanı almaz.

SIFIR PUAN: Dört ilke adının hiçbiri doğru değilse ya da tablo boşsa 0 puan verilir.

© 2026 Dubba. Bu yazılının soruları, şekilleri, puanlama anahtarı ve çözümleri Dubba'nın özgün eseridir (5846 sayılı FSEK); tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde ve değiştirilmeden çoğaltıp öğrencilere, sınıflara, okullara ve kurslara bedelsiz dağıtabilirsin; satılamaz, ücretli bir ürün ya da hizmette kullanılamaz, ticari amaçla kullanılamaz, başka sitede barındırılamaz, kaynak dubba.com.tr gösterilir. Telif Politikası 3. madde: dubba.com.tr/telif